

בחממות בצפון משתמשים בגייזר כדי לגדל שסק וליצ'י בפברואר

בחממות של מו"פ צפון מחממים את עצי הפרי באמצעות מי הנביעה, והפירות מבשילים לפני העונה. הליצ'י - שלא נהוג לגדל באזור היות שהעץ רגיש מאוד לקור - מבשיל כך ראשון בארץ

19.02.2017 05:17

[נעה שפיגל](#)

פרופ' רפי שטרן בחממת המשמש, השבועגיל אליהו

בחממה של יחידת המחקר והפיתוח של היצור החקלאי בצפון (מו"פ צפון) בעמק החולה אפשר לראות בימים אלו מחזה מוזר. על אף שכעת חודש פברואר והטמפרטורות רחוקות מלהיות חמימות, העובדים בחממה קוטפים שסק עסיסי מהעצים - דבר שנחשב בעבר לאפשרי כמו שלג באוגוסט.

ההבשלה המוקדמת של הפרי מתאפשרת הודות לנביעת מים חמים (גייזר) שהתגלתה לפני מספר שנים סמוך לקיבוץ שמיר. עד עתה הגייזר שימש לצרכי [חקלאות](#) ברמת הגולן, לחימום בריכות דגים וכן לבריכות טבעיות חמות. החוקרים, שחיפשו עוד שימושים למים החמים, החלו לחמם את העצים באמצעותם, וגילו שהם מגיבים כאילו הקיץ התחיל אף שהחורף בעיצומו.

"השסק הראשון מגיע בדרך כלל באמצע מרץ, שיא העונה באפריל, אפילו במאי", אומר פרופסור רפי שטרן, חוקר במו"פ צפון ובמסלול לחקלאות של המכללה האקדמית תל חי, "ופה כבר קוטפים".

לדברי שטרן, התגלית צפויה לעזור לחקלאים שגם כך סובלים מעליית מחירי המים. לדבריו, קיבוצים ומושבים באזור מתעניינים ובשנה הבאה כבר מתוכננות לקום חממות מתאימות. דניאל בנאי, חקלאי ממושב אלמגור, בוגר מגמת חקלאות במכללה האקדמית תל חי שבקיא בפרויקט אמר בשיחה עם "הארץ" כי "הקדמת הבשלת פרי בכל מצב היא מצוינת, זה פותח את השוק, אנשים קונים יותר זמן את המוצר, ומקבלים מחירים מצוינים בתחילת העונה כי הביקוש עצום - גם כי אין וגם כי זה מוקדם".

בחממות הסמוכות אפשר למצוא גם עצי [משמש ואפרסק](#) שכבר החלו לגדול על ענפיהם פירות. אולם לדברי פרופ' שטרן, "זה קונץ קטן, כי הנשירים גדלים כאן באופן טבעי". גולת הכותרת היא חממות הליצי' - פרי שלא נהוג לגדל באזור זה. "זה רעיון חדשני בקנה מידה עולמי", אומר שטרן בעודו מפלס דרכו בין העלים בחממת עצי הליצי' הפורחים כשמסביב מרחפות דבורים עגלגלות.

"אנחנו יכולים להקדים את פריחת הליצי' בסדר גודל של חודשיים, אם נניח שהוא פורח באמצע אפריל, הוא פורח כאן בפברואר. יהיו פירות בתחילת מאי", אמר. בגליל התחתון קוטפים באמצע יולי ובגליל המערבי קוטפים בסוף יולי ובתחילת אוגוסט, לדברי שטרן. בחממות המו"פ יהיה ניתן לקטוף את פירות הליצי' הראשונים בארץ, ו"אפילו בתאילנד, ויאטנם ודרום סין אין פריחה כל כך מוקדמת".

עצי הליצי' רגישים מאוד לקור ולכן אי אפשר לגדל אותם בעמק החולה, שרק בשבוע שעבר נמדדו בו 6- מעלות, אומר שטרן. "אפשר לגדל אותו בחורף כי המים החמים שומרים עליו מירידה אל מתחת ל-0 מעלות". השיטה, לדברי פרופ' שטרן, היא ויסות החום. ברגע שהעץ צבר מספיק שעות קור מתחת ל-14 מעלות, "אפשר להתחיל לחמם כאילו אנחנו באפריל. באמצע דצמבר הפעלתי את החימום ותוך שבועיים יכולתי לראות את תחילת ההתמיינות לפריחה". עוד דבר שהתגלה בתהליך הוא שהעצים גדלים הרבה יותר מהר. "בגלל החימום העץ נראה בן 6-7, ובעצם הוא בן שנתיים וחצי".

מהנביעה "אפשר להפיק תועלת עצומה לגידולי עלים כמו חסה פטרוזיליה בזיליקום ולמגוון גידולים, לאו דווקא לעצי פרי", אומר בנאי. "הגייזר פתח המון אפשרויות".